

Kansalaisparlamentti Medborgarparlamentet

Allmänna forskarseminariet i statskunskap
14 december 2023

Professor Kimmo Grönlund

Varför ett medborgarparlament?

- Den finländska demokratin fungerar väl i en internationell jämförelse
 - Organiserade intressen hörs brett
 - Graden av medborgerligt deltagande är inte särskilt högt (val, partimedlemskap)
 - Valdeltagandet är starkt förknippat med ålder och utbildningsgrad
1. *Kunde man med hjälp av slumpmässiga urval göra folk delaktiga mellan valen?*
 2. *Kunde riksdagen i behandlingen av medborgarinitiativ få stöd av ett medborgarparlament?*

- Huvudfinansiär Stiftelsen för Åbo Akademi, övriga finansiärer Sitra och riksdagen.
- Ordnares av Åbo Akademi, Tammerfors universitet, riksdagen och Sitra, ansvariga forskare professorerna Kimmo Grönlund och Kaisa Herne
- Genomtänkt opinionsmätning (Deliberative Poll®), James Fishkin, Stanford
- Fyra medborgarinitiativ som teman:
 1. Brukarrum för narkotika
 2. Legalisering av cannabis
 3. Skälig prisnivå på bränslen
 4. Avskaffning av drivkraftsskatten på diesel

- Inbjudan till 30 000 finländare
- 671 deltagare (en representativ grupp)
- Deltagarna får 200 euro som tack
- Tre enkäter innan diskussionen och en efter:
 - Åsikter om medborgarinitiativen
 - Övriga politiska åsikter
 - Demokratiattityder
 - Politiskt förtroende, medborgarkompetens
 - Politisk kunskap
 - Affektiv polarisering
 - Åsikter om Medborgarparlamentet (efter att man deltagit)

Vetenskapligt experiment

Deltagarna delades in slumpmässigt i tre diskussionsmiljöer

- Nätdiskussion som modererades av en automatisk moderator (n=237)
- Nätdiskussion som modererades av människor (n=234)
- Diskussion som modererades av människor, öga-mot-öga fysiskt på plats i Helsingfors (n=200)

En representativ grupp deltagare

		Deltagare i Medborgarparlamentet	Finländare
Kön			
Kvinna	328	48,9 %	50,9 %
Man	343	51,1 %	49,1 %
Ålder			
18-34	262	39,0 %	24,2 %
35-49	170	25,3 %	23,6 %
50-64	126	18,8 %	23,6 %
65-79	113	16,8 %	28,5 %
Modersmål			
Finska	582	86,7 %	86,4 %
Svenska	36	5,4 %	5,0 %
Övrigt	53	7,9 %	8,6 %

Utbildningsnivå

Utbildning		Deltagare	Finländare
Grundnivå (grund- eller folkskola)	123	18,3 %	18,8 %
Andra stadiet (gymnasium, yrkesinstitut)	326	48,6 %	54,6 %
Högskola (yrkeshögskola, universitet)	222	33,1 %	26,7 %

	Deltagare		Finland
Valkrets			
Helsingfors	80	11,9 %	11,8 %
Nyland	125	18,6 %	18,8 %
Egentliga Finland	57	8,5 %	8,8 %
Satakunta	18	2,7 %	3,9 %
Tavastland	42	6,3 %	6,9 %
Birkaland	68	10,1 %	9,5 %
Sydöstra Finland	57	8,5 %	7,8 %
Savolax-Karelen	64	9,5 %	7,6 %
Vasa	52	7,7 %	7,7 %
Mellersta Finland	32	4,8 %	4,9 %
Uleåborg	58	8,6 %	8,5 %
Lappland	16	2,4 %	3,2 %
Åland	2	0,3 %	0,5 %

Kansalaisparlamentti

Medborgarparlamentet

- Deltagarna fick i förväg ett balanserat informationsmaterial om medborgarinitiativen
- Materialet tog upp sådana argument för och emot varje medborgarinitiativ som används i offentligheten
- Innan smågruppsdiskussionerna spelade vi upp en sammanfattning av materialet i form av video

Vad är medborgarparlamentet?

Diskussionsregler

Medborgarinitiativ som behandlas av medborgarparlamentet

Övervakat användningsrum för narkotikaanvändare

Legalisering, reglering och beskattning av cannabis

Lagförslag om skälligare bränsleskatt och säkerställande av en skällig prisnivå

Avskaffning av drivkraftsskatten för diesel och införande av stöd för distributionsskyldighet för diesel

Hur behandlas medborgarinitiativ i riksdagen?

Lista över narkotikarelaterade ord

Lista över ord som berör bränsleskatter

3

5

6

9

12

16

20

21

22

Argument för och emot medborgarinitiativet

Här är några vanliga argument som ofta framförs för och emot medborgarinitiativet:

FÖR:

- 1 Legalisering av cannabis kan minska brottsligheten genom att den olagliga cannabismarknaden minskar och i stället förflyttas till den lagliga handeln. Detta kan minska belastningen på fängelser och rättssystemet. Dessutom kan det leda till att färre människor får en anmärkning i sitt brottsregister för små mängder cannabis, något som kan påverka deras framtid när det gäller arbete och andra möjligheter.
- 2 Legaliseringen kan innebära en ny industri med nya jobb och generera betydande skatteintäkter för staten.
- 3 Legaliseringen är delvis baserad på individens frihet och självbestämmanderätt. Begränsningen av cannabisanvändning kan anses inskränka individens personliga val när användningen inte utgör någon fara för andra.

EMOT:

- 1 Cannabis leder till hälsorisker, särskilt för unga vars hjärnor fortfarande utvecklas. Långvarigt bruk kan leda till minnesproblem, minskad motivation och psykiska problem.
- 2 En legalisering av cannabis kan leda till ökat beroende och missbruk, vilket kan påverka både individernas och samhällets välbefinnande.
- 3 Cannabisens effekter kan påverka förmågan att köra bil på ett säkert sätt. En legalisering kan innebära att fler bilförare använder cannabis, vilket i sin tur kan öka risken för trafikolyckor.
- 4 Förflyttning av den olagliga marknaden: En legalisering innebär inte nödvändigtvis att den olagliga cannabismarknaden upphör att existera. Det är också möjligt att brottslingar fortsätter sin olagliga försäljning av cannabis till lockande priser. Den här utvecklingen har man sett bland annat i Kanada.

- Varje medborgare deltog i smågruppsdiskussioner under en helg (lördag-söndag)
- Deltagarna lottades in i smågrupperna
- Samtalen faciliterades av en utbildad moderator eller algoritm

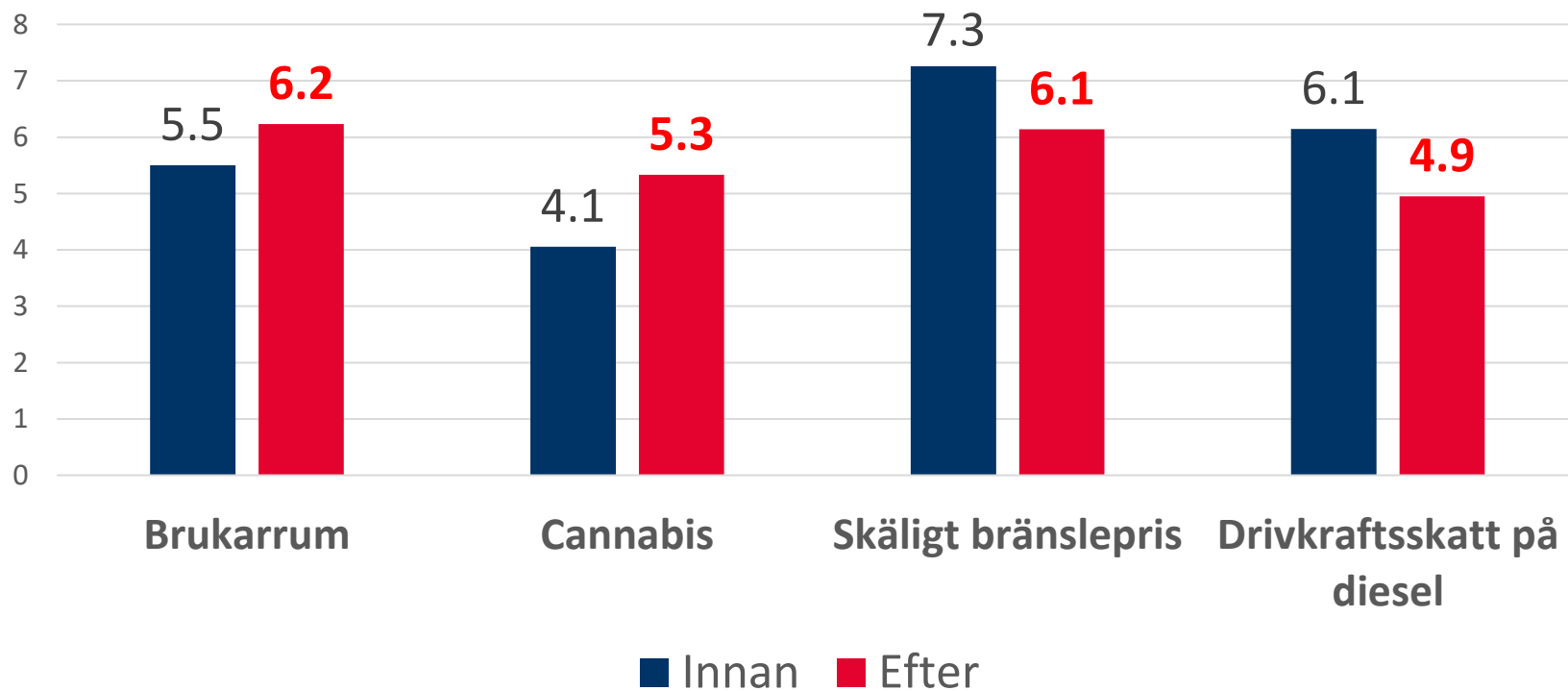
- Smågrupperna formulerade frågor till experterna som svarade på dem i tre utfrågningar
- I varje utfrågning en neutral expert (tjänstemän, forskare) och två partiska (riksdagsledamöter, representanter för intressegrupper) som talade för eller emot respektive initiativ

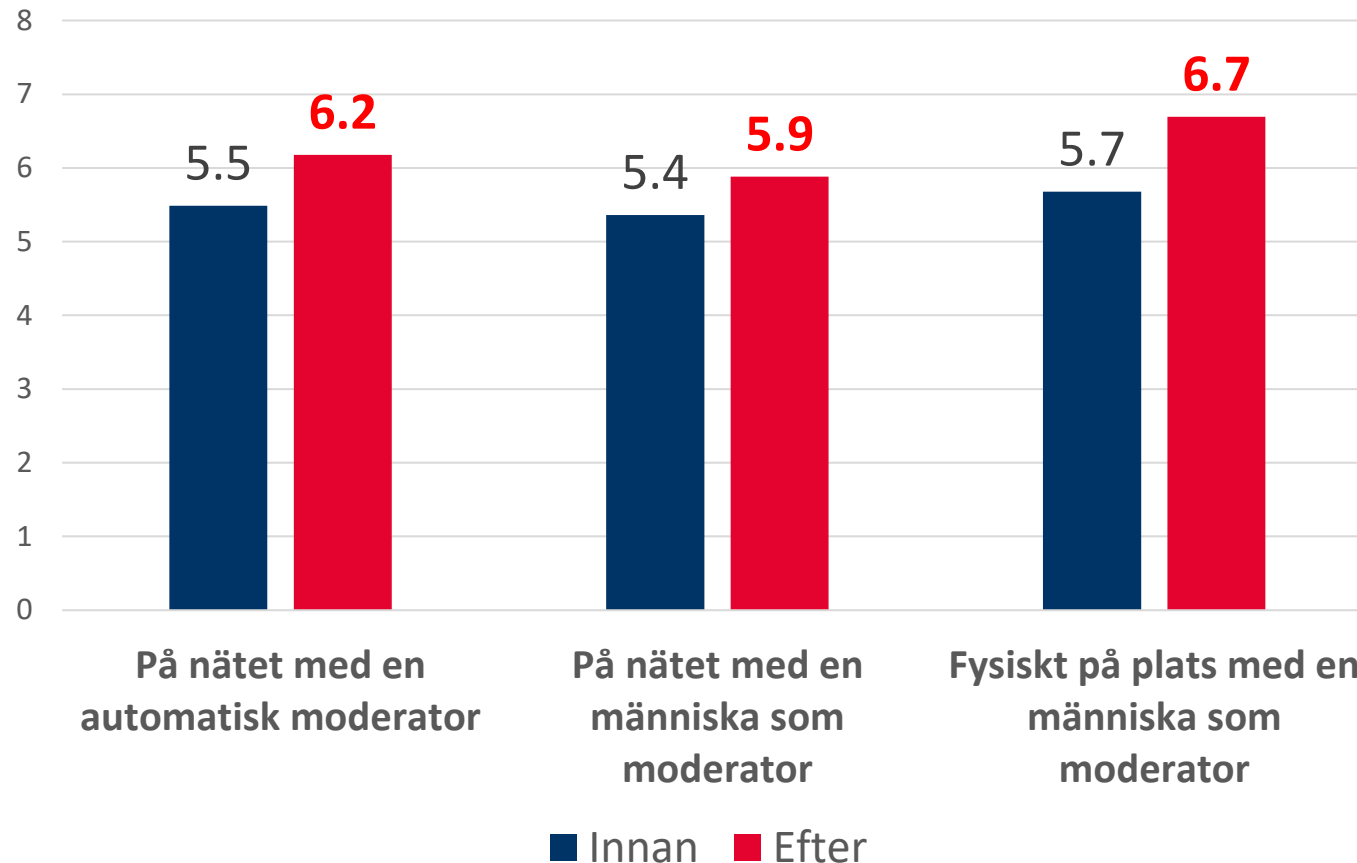
Åsikter om medborgarinitiativen

- Härnäst vill vi höra din åsikt om de medborgarinitiativ som behandlas i medborgarparlamentet. Är du av annan åsikt eller av samma åsikt om följande påståenden? Svara på en skala från 0 till 10, där 0 är "helt av annan åsikt" och 10 "helt av samma åsikt".
 - Försök med brukarrum för narkotika bör tillåtas i lagstiftningen.
 - Det bör vara tillåtet att med åldersbegränsningar använda, inneha, odla för eget bruk, tillverka och sälja cannabis.
 - Drivkraftsskatten på diesel bör avskaffas och skattestödet för diesel bör ändras till ett stöd för distributionsskyldighet av biobränsle så att priset på diesel inte blir högre än bensinpriset.
 - Vi bör se till att bränslepriserna är måttliga så att folk fritt kan välja det färdmedel som de finner bäst.

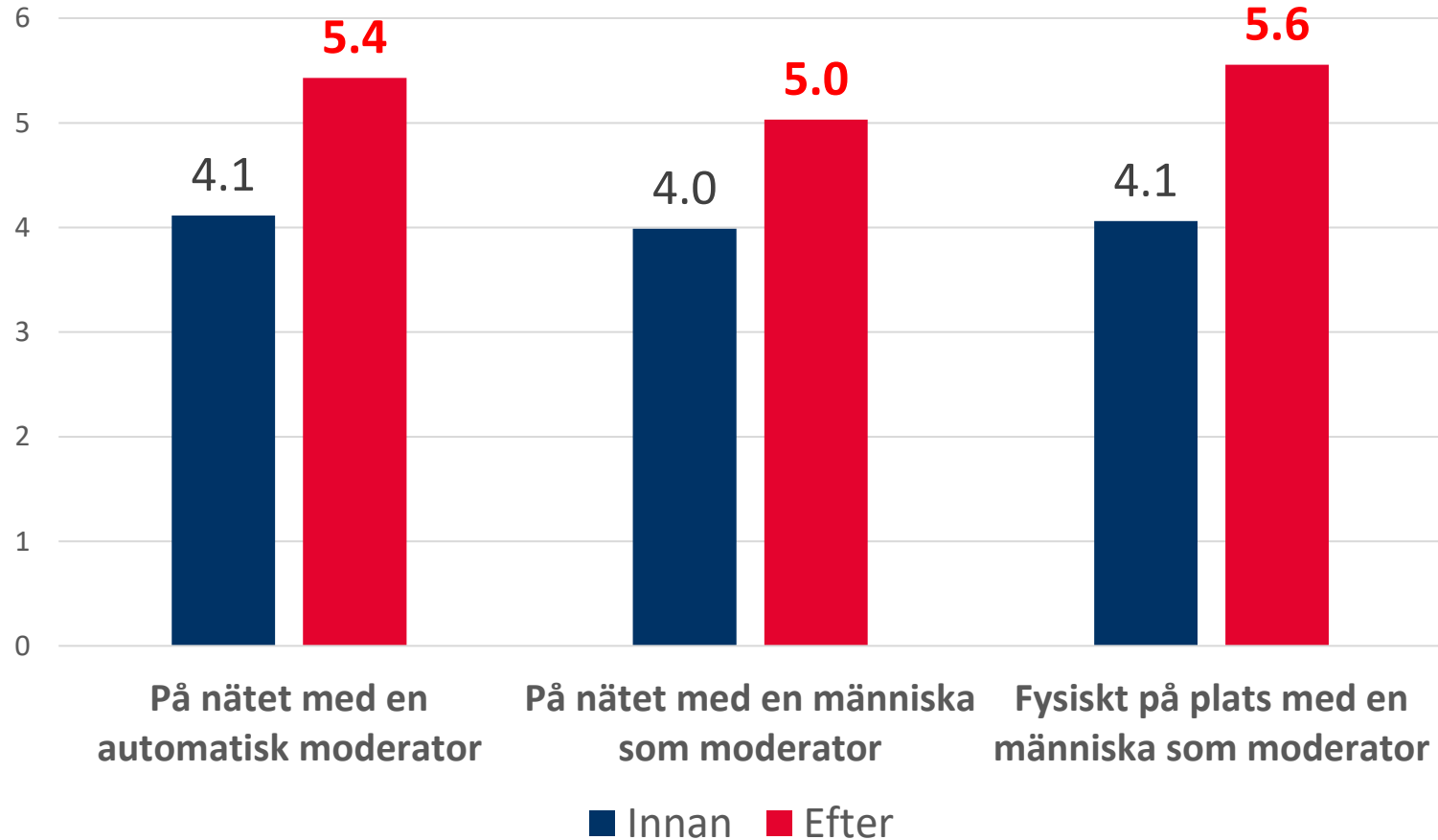
Åsikter om medborgarinitiativen innan och efter deltagandet i medborgarparlamentet

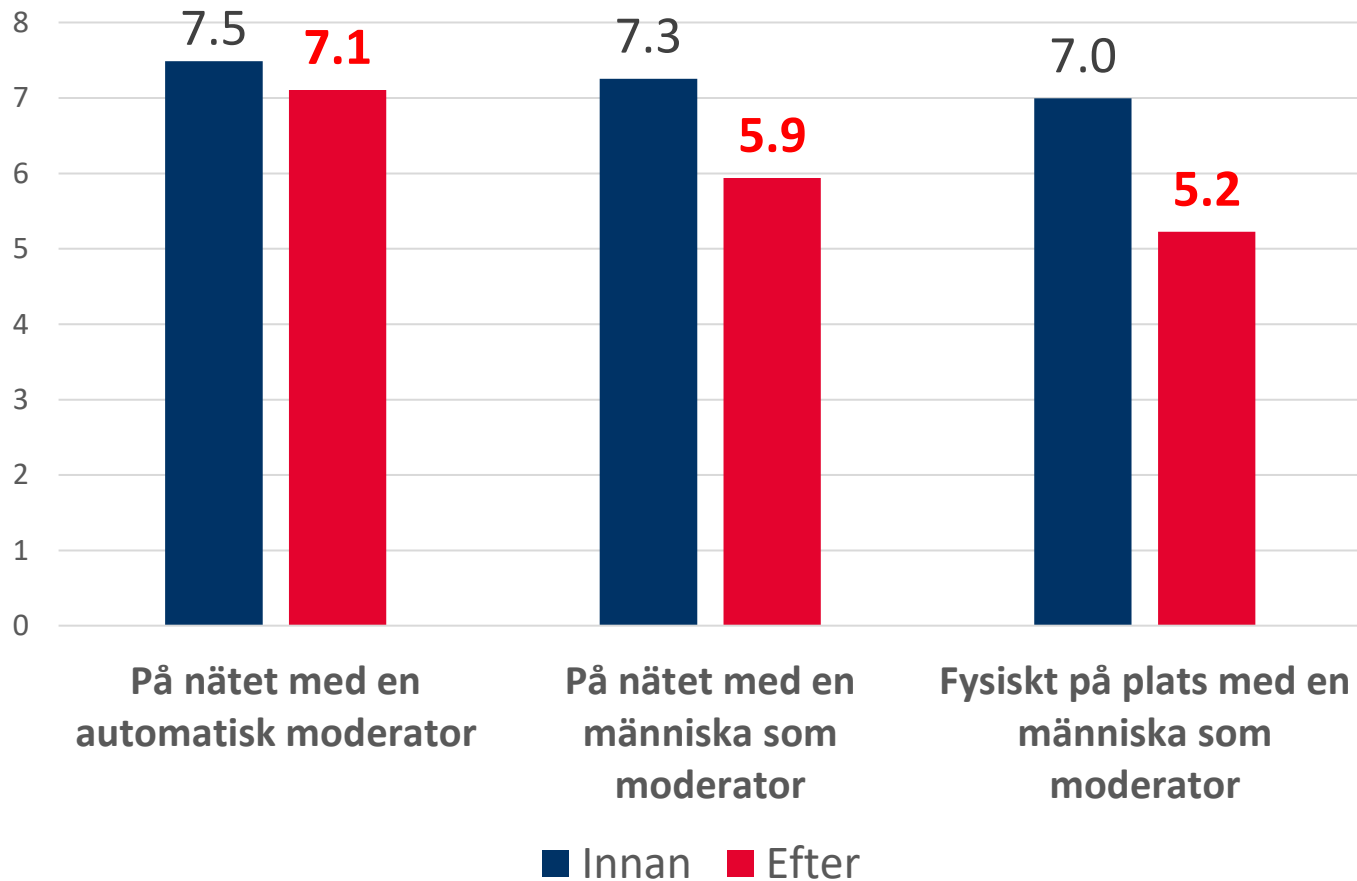
Deltagarnas åsiktsförändring enligt kontext: brukarrum

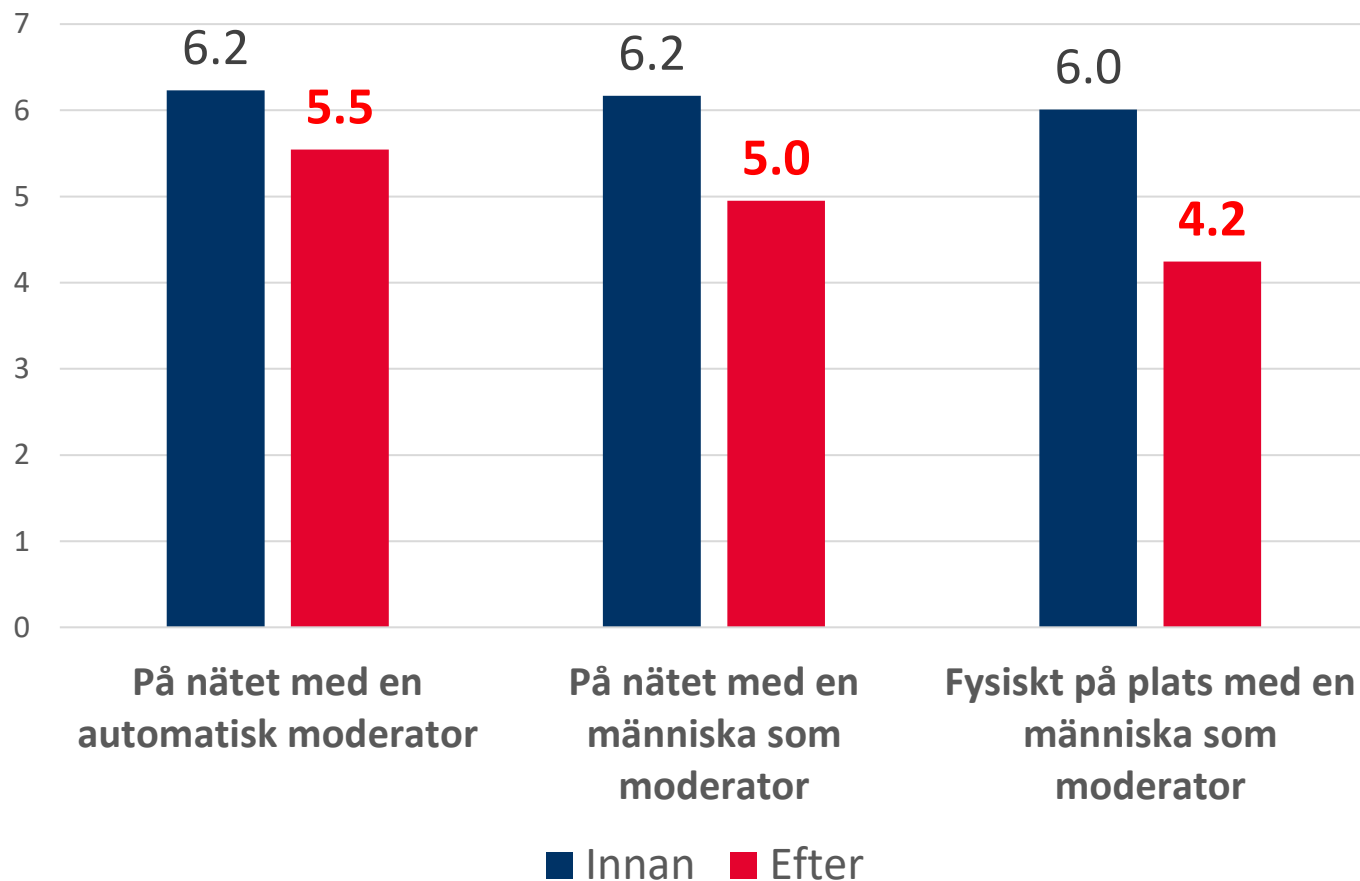
Deltagarnas åsiktsförändring enligt kontext: cannabis

Deltagarnas åsiktsförändring enligt kontext: skäligt bränslepris

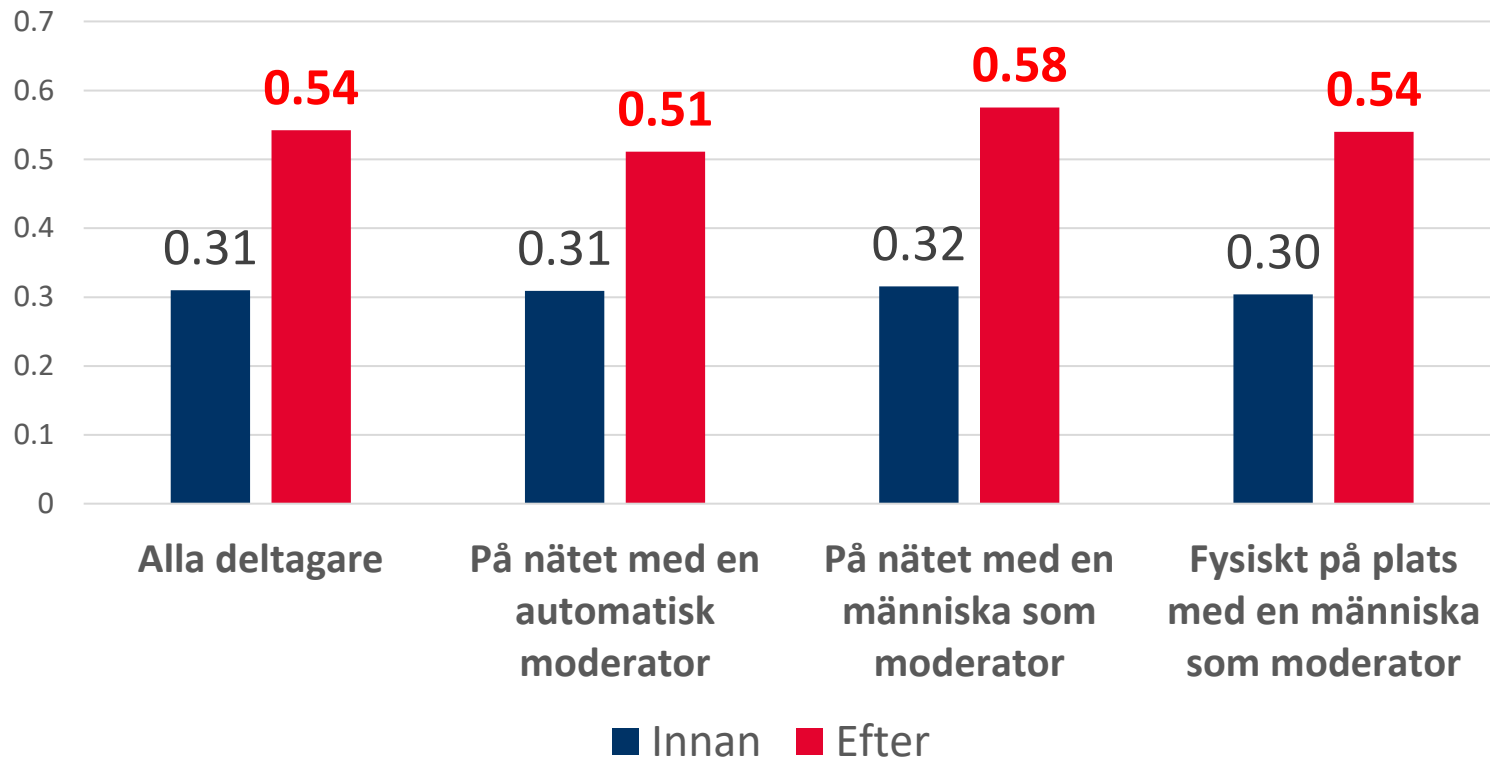
Deltagarnas åsiktsförändring enligt kontext: drivkraftsskatt på diesel

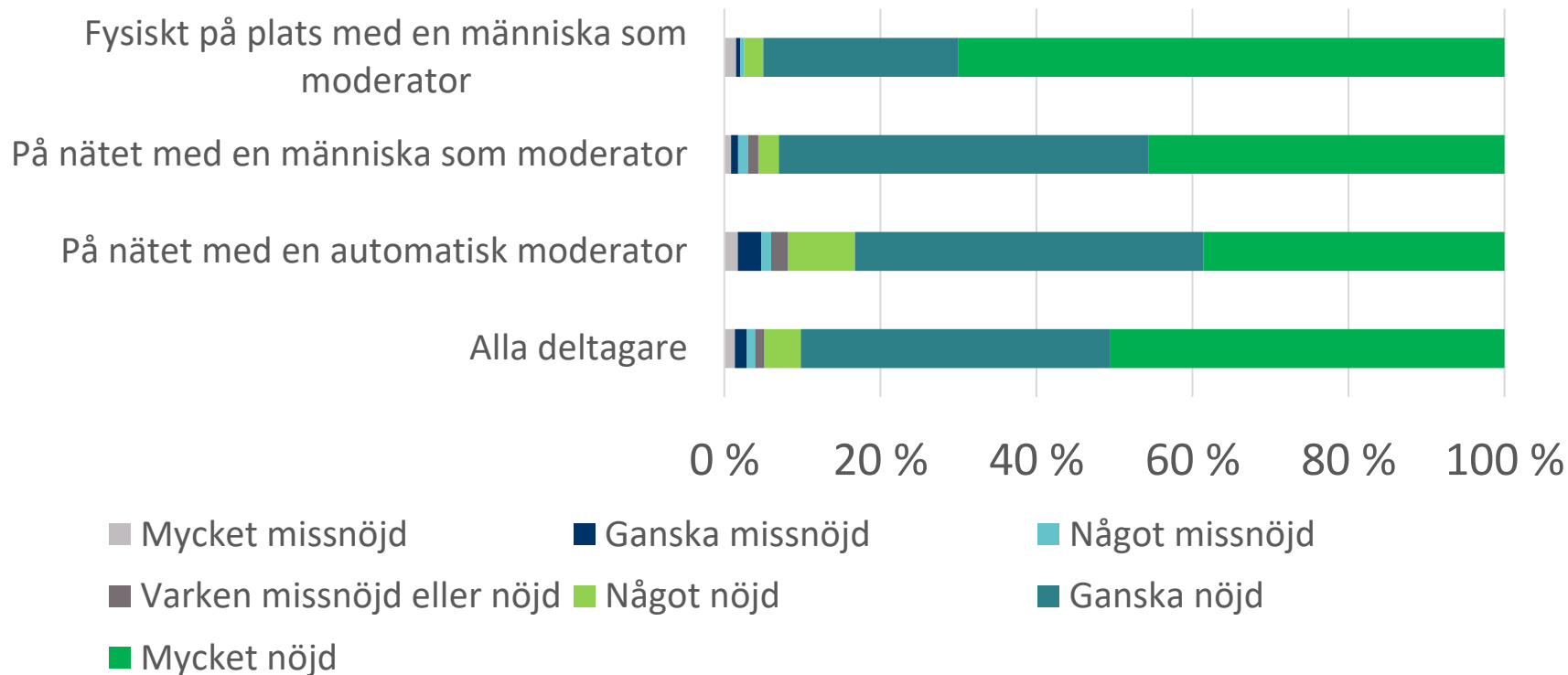
Vi mätte deltagarnas kunskap om de teman som medborgarinitiativen berör

- Hur många användare av injicerbara droger finns det uppskattningsvis i Finland?
- Vilket narkotikapreparat används mest i Finland?
- Vilket av följande påståenden om användning av cannabis i medicinskt syfte stämmer?
- Vad betyder substitutionsvård?
- Vilka tre delar består punktskatten på bränsle av?
- Vad innebär begreppet "skatteutgift för diesel"? (Mikä on dieselöljyn verotuki?)
- Vilken av följande står för den största andelen av vägtrafikens utsläpp?
- Vad avses med ansvarsfördelningssektorn då det handlar om att bromsa klimatförändringen?

Hur utvecklades kunskapsnivån beträffande de frågor som
berör innehållet i medborgarinitiativen?
Skala 0(inga korrekta svar)–1 (allt korrekt)

I stora drag, hur nöjd eller missnöjd är du med medborgarparlamentet som helhet?

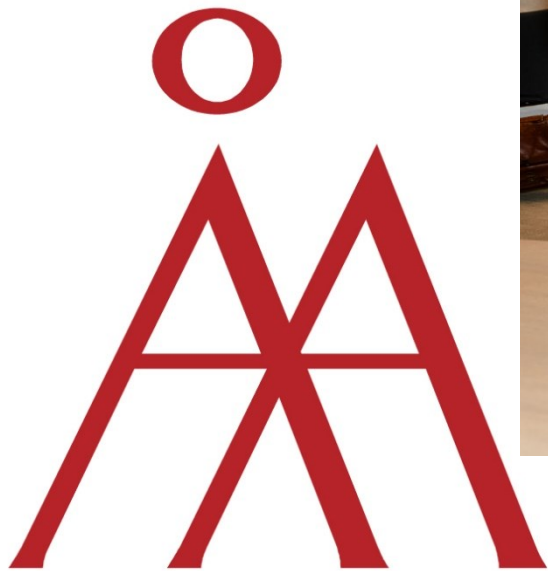
Hur påverkades deltagarna av Medborgarparlamentet?

Svara på en skala från 0 till 10, där 0 betyder "jag håller inte alls med" och 10 betyder "jag håller helt med".

- Jag har nu en bättre förståelse för andra människors argument, synpunkter och problem
- Deltagandet i medborgarparlamentet förändrade mina åsikter om de frågor som diskuterades
- Jag fick höra nya argument och perspektiv som stödde mina egna åsikter i frågorna
- Jag förstår bättre dem som inte håller med mig
- Medborgarparlamentet hjälpte mig att förstå andra människors liv och de utmaningar de står inför
- Jag känner inte att jag har lärt mig något nytt om de ämnen som diskuterades i medborgarparlamentet
- Att delta i medborgarparlamentet har uppmuntrat mig att påverka samhällsrelaterade frågor

- Ett reflekterande och respektfullt samtal (deliberation) lyckades i alla tre diskussionskontexter.
- Deltagarnas åsikter förändrades under medborgarparlamentet i huvudsak på samma sätt:
 1. Deltagarna blev mer positivt inställda till brukarum för injicerbara narkotika
 2. Stödet för legalisering av cannabis ökade
 3. Stödet för en skäligare prisnivå för bränsle minskade
 4. Åsikterna i förhållande till att avskaffa drivkraftsskatten på diesel blev mer negativa
- Åsiktsförändringen ser ut att ha varit större i diskussionen där deltagarna träffades fysiskt öga-mot-öga (analyserna inleds på allvar efter årsskiftet).
- Kunskapsnivån ökade på samma sätt i alla diskussionskontexter.
- Deltagarna tyckte om att delta och upplevde att samtalen var jämlika.

Åbo Akademi